

Hjelmeland Sparebank

**Informasjon i samsvar med kravene i
kapitalkravforskriftens del IX (Pilar 3)
og
Standardiserte skjema for offentlige
opplysninger om ansvarlig kapital**

31.12.2015

Publisert 25.02.2016

Innholdsfortegnelse

1	BASEL II – KAPITALDEKNINGSREGLER.....	3
1.1	Introduksjon til kapitaldekningsregler	3
2	ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV	4
2.1	Ansvarlig kapital	4
2.2	Kapitalkrav – beregningsgrunnlaget.....	5
2.3	Uvektet kjernekapital	5
3	STYRING OG KONTROLL AV RISIKO.....	6
3.1	Innledning.....	6
3.2	Organisering og ansvar.....	6
3.3	Risikoområder	7
4	RISIKOOMRÅDER	8
4.1	Kredittrisiko - Standardmetoden.....	8
4.2	Egenkapitalposisjoner	12
4.3	Renterisiko.....	13
4.4	Likviditetsrisiko.....	13
4.5	Markedsrisiko	14
4.6	Operasjonell risiko.....	15
4.7	Forretnings-, omdømme- og strategisk risiko	15
5.	STANDARDISERTE SKJEMA FOR OFFENTLIGE OPPLYSNINGER OM ANSVARLIG KAPITAL	16

1 BASEL II – KAPITALDEKNINGSREGLER

1.1 Introduksjon til kapitaldekningsregler

Dette dokumentet gir en presentasjon av risiko- og kapital situasjon i Hjelmeland Sparebank. Dokumentet skal dekke de spesifikke krav om offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar III) som pålegges banken etter kapitalkravforskriftens del IX.

Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2015 med mindre annet fremgår

Kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer:

Pilar I: Minimumskrav til ansvarlig kapital

De metodene som banken bruker ved beregning av minimumskravene for henholdsvis kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko er vist i figuren nedenfor

Type risiko	Valgt metode
Kredittrisiko	Standard
Markedsrisiko	Standard
Operasjonell risiko	Basis

Pilar II: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Banken skal ha en prosess for å vurdere samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil samt en strategi for å vedlikeholde sitt kapitalnivå. Tilsynsmyndighetene skal overvåke og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov og tilhørende strategi. Tilsynet skal sette i verk passende tiltak dersom de ikke anses prosessen for å være tilfredsstillende.

Pilar III: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

Formålet med Pilar III er å supplere minimumskravene i Pilar I og den tilsynsmessige oppfølgingen i Pilar II. Pilar III skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere bankens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll.

Informasjonen skal offentliggjøres og oppdateres minimum årlig

Banken inngår i rapporteringspliktig konsern da banken eier 70 % av Ryfylke Eiendomsmegling AS. Alt i denne rapporten er likevel på banknivå da aktiviteten til datterselskapet er vurdert som uvesentlig.

2 ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV

Den ansvarlige kapitalen består av ren kjernekapital og kjernekapital. Ved beregning gjelder fradrag, tillegg og begrensninger i forhold til kapitalkravforskriftens definisjoner. Alle tall oppgis i hele tusen.

2.1 Ansvarlig kapital

Beregningsgrunnlag, ansvarlig kapital og kapitaldekning pr. 31.12.2015.

Kapitaldekning	
Sparebankens fond	100.427
Gavefond	4.542
Utgjevningssfond	48.589
Egenkapitalbevis kapital	111.770
– beholdning av egne egenkapitalbevis	-4.357
Overkursfond	1.125
Sum egenkapital	262.096
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-9.217
Sum ren kjernekapital	252.879
Fondsobligasjoner	50.000
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-19.719
Sum kjernekapital	283.160
Netto ansvarlig kapital	283.160

Fondsobligasjon

Banken har en fondsobligasjon på kr 50 mill. Renten er 3 mnd NIBOR +3,80 basispunkter. Renteregulering hver tredje måned. Denne har ubegrensa løpetid. Ble tatt opp i juni 2014, og kan innløses første gang ved Call i juni 2019.

2.2 Kapitalkrav – beregningsgrunnlaget

Tabellen nedenfor viser beregningsgrunnlag for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet beregningsgrunnlag

Minimumskravet til ansvarlig

Eksponeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)

Stater og sentralbanker	0
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	3.251
Offentlige foretak	
Multilaterale utviklingsbanker	
Internasjonale organisasjoner	
Institusjoner	28.358
Foretak	180.612
Massemarkedsengasjementer	0
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	863.117
Forfalte engasjementer	23.763
Høyrisiko-engasjementer	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	9.973
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	0
Andeler i verdipapirfond	24.662
Egenkapitalposisjoner	60.317
Øvrige engasjementer	97.876
CVA-tillegg	
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.291.929
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	106.486
Beregningsgrunnlag for motpartsrisiko	0
Sum beregningsgrunnlag	1.398.415
Kapitaldekning i %	18,1 %
Kjernekapitaldekning	20,3 %
Ren kjernekapitaldekning i %	20,3 %

Banken har pr 31.12.2015 kr 189,9 millioner i overskudd i ren kjernekapital tilgjengelig til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet.

2.3 Uvektet kjernekapital

Uvektet kjernekapitalandel regnes ut fra beregnet kjernekapital med og uten overgangsordninger delt på engasjementsbeløp for balanseførte og ikke balanseførte poster i kapitaldekningsoppgaven, justert for konverteringsfaktorer (iht i CRR artikkel 429, nr 10).

Uvektet kjernekapitalandel	
Uvektet kjernekapitalandel (Kapital som kvalifiserer som kjernekapital)	8,79 %
Uvektet kjernekapitalandel (Inkludert kjernekapital omfattet av overgangsregler)	9,84 %

3 STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

3.1 Innledning

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende. Dette innebærer at bankens kapitalbehov skal vurderes i forhold til nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også vurderer behovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer med videre.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoer, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoene. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Banken stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. Banken gjennomfører også egen stresstester av likviditetsrisiko.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det fremgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

3.2 Organisering og ansvar

Ansvar og gjennomføring av bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operative enhet.

Styret

Har ansvar for å påse at banken har en ansvarlig kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet, samt sørge for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastsetter videre de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i banken, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard.

Banksjef

Har ansvaret for den overordnede risikostyringen, herunder ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i banken, og at risikoeksponeringen overvåkes. Banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Risikokontrollfunksjonen

Den ansvarlige for Risikokontrollfunksjonen, har ansvaret for at banken etterlever vedtatte policyer, retningslinjer og rutiner for risiko. I risikokontrollfunksjonen ligger ansvaret for at det utarbeides faste risikorapporter til styret og i tillegg rapporterer ved brudd på rammer og retningslinjer. Stillingen skal være uavhengig av ledere med ansvar for risikotaking, og vedkommende deltar ikke i beslutninger som direkte relateres til områder som overvåkes og rapporteres.

Alle ledere

Har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. For å sikre god økonomisk og administrativ styring, skal den enkelte leder ha nødvendig kunnskap om vesentlige risikoforhold innenfor eget område.

Revisor

Banken har ikke intern revisjon. Bankens ekstern revisjon etterprøver om rutiner og retningslinjer etterleves, samt vurderer om bankens modellverk knyttet til risiko- og kapitalstyring gir et riktig uttrykk for bankens samlede risiko- og kapitalstatus. Ekstern revisor utarbeider årlig en uavhengig bekreftelse av bankens intern kontroll som også inneholder vurdering av bankens ICAAP analyse.

Ekstern revisor er BDO ved statsautorisert revisor Inge Soteland som avgir sin revisjonsberetning med basis i disse i tillegg til egen revidering av banken.

3.3 Risikoområder

Banken eksponeres for ulike typer risiko. De viktigste er:

Kredittrisiko	Er risikoen for tap som følge av kunders eller andre motparters evne og vilje til å oppfylle sine forpliktelser
Likviditetsrisiko	Er risikoen for ikke å være i stand til å innfri forpliktelser eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader.
Markedsrisiko	Er risikoen for tap som følge av endringer i observerbare markedskurser som renter, verdipapirkurser og valutakurser
Operasjonell risiko	Er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.
Forretningsrisiko	Er risikoen knyttet til uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeatferd.
Omdømmerisiko	Er risikoen for svikt i inntjening og tilgang på funding på grunn av sviktende omdømme hos kunder, motparter og/eller myndigheter.
Strategisk risiko	Er risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske satsninger

4 RISIKOOMRÅDER

4.1 Kredittrisiko - Standardmetoden

Definisjon

Kredittrisiko defineres som risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

Styring og kontroll

Kredittrisiko styres gjennom egne styringsdokumenter og bevilgningsreglement. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til banksjef innenfor visse rammer. Banksjef kan videre delegerer fullmakter. De delegererte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og akkumulert risiko.

Dyktige medarbeidere som har god innsikt i risikoelementer knyttet til kunden er den viktigste forutsetning for at banken skal kunne realisere sin målsetting. Løpende kompetanseutvikling er en nødvendig innsatsfaktor for å bygge opp og vedlikeholde kompetansen. Det er lederne innen privat- og bedriftsmarkedet sitt ansvar å sørge for at medarbeidere har eller utvikler den nødvendige kredittkompetanse.

Banken bruker egne risikoklassifiseringssystemer i forbindelse med bevilgning av kreditter og som grunnlag for kategorisering av kredittporteføljen. Modellene differensierer kundene basert på økonomi og sikkerhet og kategoriserer kundene i 5 risikoklasser A til E hvor A er beste klassifisering. Bankens etterstreber å prise kredittrisiko og har etablert prismatriser for deler av utlånene basert på risikoklassifiseringssystemet.

Styret får kvartalsvis risikorapport, hvor porteføljekvaliteten fordeles mellom PM og BM. Rapporten viser også utvikling i kvaliteten. I tillegg er det en beskrivelse av bankens største engasjementer til enhver tid. Det rapporteres i forhold til rammer angitt i bankens kredittpolicy.

Risikokonsentrasjon, store engasjementer og grupper av engasjementer hvor det er en eller et fåtall felles risikodrivere som kan påvirkes samtidig, skal begrenses.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår årlig bankens policy for markedsrisiko hvor det fastsettes rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalramme for eksponering per sektor og per utsteder.

Kreditteksponering

Tabellene nedenfor viser bankens totalengasjement fordelt på geografi, kundegrupper og risikoklasse. Løpetidstabell viser gjenstående løpetid for eiendeler og gjeld/egenkapital. Alle beløp oppgis i hele tusen kroner.

Engasjementer fordelt på geografiske områder:

Utlån og garantier etter geografi. Personmarknaden	Brutto utlån		Garantier	
	2015	2014	2015	2014
Hjelmeland kommune	281.536	279.600	3.574	12.898
Strand kommune	644.840	579.171	7.576	26.173
Finnøy kommune	125.664	186.916	394	8.497
Forsand kommune	33.916	19.406	1.536	874
Suldal kommune	60.828	62.351	707	2.809
Stavanger kommune	133.707	135.626	8.957	12.929
Elles	191.988	215.172	6.198	12.895
	1.472.479	1.478.243	28.943	77.075
Næringslivsmarkanden	Brutto utlån		Garantier	
	2015	2014	2015	2014
Hjelmeland kommune	107.144	106.177	2.989	1.200
Strand kommune	180.617	162.499	29.026	22.254
Finnøy kommune	241.465	174.328	0	8.626
Forsand kommune	10.569	5.703	9.177	
Suldal kommune	45.015	46.341	4.714	714
Stavanger kommune	24.622	36.241	2.536	7.237
Elles	60.734	60.940	19.388	18.307
	670.167	592.229	67.830	58.338

Engasjement fordelt på kunde grupper og bransjer:

2015	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Misleghaldne engasjement	Tapsutsette engasjement	Individuell nedskrivning	Gruppe nedskrivning
Personkunder	1.472.479	28.943	110.013	4.952	10.155	6.108	3.862
Næringslivskunder	670.167	67.830	76.735	0	8.454	4.500	10.638
Sum utlån og garantier	2.142.646	96.772	186.749	4.952	18.609	10.608	14.500
Primærnæringer	257.838	2.128	36.611				4.872
Bygg og anlegg	53.350	18.084	13.494		5.964	3.000	910
Eiendomsdrift, finansiell tj.yt.	220.821	38.988	9.643			500	2.731
Varehandel, hotell og restaurantdrift	33.399	722	2.761		2.490	1.000	910
Transport, post og telekommunikasjon	6.868	3.281	1.039				
Tjenesteytende virksomhet	60.769	4.510	11.389				910
Industri og bergverk	37.120	117	1.799				303
Eika Boligkreditt, taps- og lånegaranti		0					
Sum næringskunder	670.167	67.830	76.735	0	8.454	4.500	10.638

Engasjement fordelt på risiko (A = lavest risiko) med tilhørende nedskrivninger:

Spesifikasjon på risikoklasse 31-12-2015							
Samlet 31-12-2015		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Akk. risikoklasse A	låg	374.142	15,4 %	275.345	8.056	90.742	0
Akk. risikoklasse B	låg	1.472.235	60,7 %	1.354.644	44.942	72.650	0
Akk. risikoklasse C	middels	399.557	16,5 %	352.891	31.842	14.823	0
Akk. risikoklasse D	høg	128.224	5,3 %	107.931	11.932	8.360	3.500
Akk. risikoklasse E	høg	51.531	2,1 %	51.360	0	171	7.108
Mangelfult klassifisert	høg	477	0,0 %	475	0	2	0
SUM		2.426.167	100,0 %	2.142.646	96.772	186.749	10.608
GarantiEBK er fordelt under garantier PM med 20% i akk.risikoklasse A, 50% i klasse B og 30% i kl C							
Personmarked 31-12-2015		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Akk. risikoklasse A	låg	270.125	16,8 %	212.234	3.502	54.389	
Akk. risikoklasse B	låg	1.103.476	68,5 %	1.031.780	20.304	51.392	
Akk. risikoklasse C	middels	193.721	12,0 %	184.774	5.137	3.810	
Akk. risikoklasse D	høg	31.265	1,9 %	31.006	0	259	
Akk. risikoklasse E	høg	12.371	0,8 %	12.210	0	161	6.108
Mangelfult klassifisert *	høg	477	0,0 %	475	0	2	
SUM		1.611.435	100,0 %	1.472.479	28.943	110.013	6.108
* Kun en mindre andel av engasjementene er uklassifisert, og er da medtatt som høy risikoklasse.							
Bedriftsmarked 31-12-2015		Engasjement	%	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuell nedskrivning
Akk. risikoklasse A	låg	104.018	12,8 %	63.111	4.554	36.353	
Akk. risikoklasse B	låg	368.759	45,3 %	322.863	24.638	21.258	
Akk. risikoklasse C	middels	205.835	25,3 %	168.117	26.705	11.013	
Akk. risikoklasse D	høg	96.960	11,9 %	76.926	11.932	8.101	3.500
Akk. risikoklasse E	høg	39.159	4,8 %	39.149	0	10	1.000
Mangelfult klassifisert	høg	0	0,0 %	0	0	0	
SUM		814.732	100,0 %	670.167	67.830	76.735	4.500

Restløpetid for engasjement og øvrige eksponeringer:

Post i balansen 2015	Sum	Inntil 1 mnd	1mnd - 3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten rest løpetid
Eigedelar							
Kontantar og krav på sentralbankar	60.308	56.066	0	0	0	0	4.242
Utlån til kredittinstitusjonar	85.359	77.109	0	4.500	3.750	0	0
Utlån til kunder	2.117.538	233.690	13.005	74.839	365.002	1.456.110	-25.108
Obligasjonar og renteberande papir	241.350	49.324	11.997	39.952	140.077	0	0
Eigedelar utan restløpetid	62.426	0	0	0	0	0	62.426
Sum eigedelar	2.566.980	416.189	25.002	119.291	508.829	1.456.110	41.560
Gjeld:							
Gjeld/innskot kredittinstitusjonar	200.000	0	0	75.000	125.000	0	0
Innskot frå kunder	1.555.313	0	323.384	504	0	0	1.231.425
Gjeld stifta ved utskr.av verdipapir	475.749	0	0	210.000	265.000	0	749
Ansvarleg lånekapital	50.000	0	0	0	50.000	0	0
Gjeld utan restløpetid	23.822	0	0	0	0	0	23.822
Eigenkapital	262.096	0	0	0	0	0	262.096
Sum gjeld/eigenkapital	2.566.980	0	323.384	285.504	440.000	0	1.518.092
	0	0	0	0	0	0	0
Nto. likviditetseksp.balanseposter		416.189	-298.382	-166.213	68.829	1.456.110	-1.476.532

Nedskrivninger på utlån og garantier

Utlån og garantier blir verdsatt i tråd med "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier". Det er ikke grunner som skulle tilsi at virkelig verdi/markedspriser skulle avvike fra amortisert kost. Lån og garantier blir verdsatt til pålydende når renter og avdrag blir betjent etter avtale og det ellers ikke er objektive forhold som tilsier at engasjementet bør nedskrives. Alle engasjementer blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanselister, overtrekkslister og oppfølging av risikoklassifiseringssystemet.

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er inndekket innen 90 dager etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket. Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt. Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige.

Nedskrivning på enkelte lån og grupper av lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser intruffet etter første gangs bokføring. Nedskrivningen beregnes som differansen mellom utlånets bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer, neddiskontert med utlånets opprinnelige effektive rentesats. Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses vesentlige. Vesentlige og spesielt utsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Spesielt fokusert er engasjementer kategorisert som høy risiko. Der de vurderte sikkerheter åpenbart ikke dekker engasjementet, blir det alltid vurdert nedskrivning ved mislighold. I slike tilfeller blir nedskrivningen alltid foretatt når misligholdet har lengre varighet enn 90 dager. Når det gjelder vurdering av sikkerheter på panteobjekter ved individuelle nedskrivninger, verdsettes disse til antatt virkelig verdi på antatt tidspunkt for realisasjon eller egen overtagelse av sikkerheter. Ved usikkerhet rundt verdi utsettes disse for stressvurdering; typisk vil være 75 % av verdi i normalsituasjon for fast eiendom.

Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Gruppenedskrivning omfatter bankens vurdering av grunnlaget for verdifall på grupper av utlån med tilnærmet like risikoegenskaper. Her inngår også utlån vurdert for individuell nedskrivning, men hvor objektive bevis for verdifall ikke er påvist. Følgelig vurderes alle utlån med unntak for de som har

vært gjenstand for individuell nedskrivning. Bankens modell for beregning av gruppevis nedskrivninger baserer seg på forventet tap innen utsatte bransjer i tillegg til de uten objektivt bevis for verdifall.

Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Kreditt og forringelsesrisiko

Tabell tidligere i rapporten over engasjementer fordelt på kundegrupper og bransjer viser også fordelingen av individuelle og gruppevise nedskrivninger.

Nedenfor fremkommer oversikt over balanseførte og resultatførte tap for 2015.

Forfalte engasjementer er her definert som engasjementer som er misligholdt ved forfallstidspunktet. Engasjementer med verdifall er engasjementer som er gjort gjenstand for individuelle nedskrivninger.

2015			
Tapkostnader i året	Tap på kreditt- institusjoner	Tap på utlån	Tap på garantier
Endring i individuelle nedskrivninger i perioden	0	-2.786	500
+Endring i gruppevise nedskrivninger i perioden	0	0	0
+Konst. tap i perioden, med tidl. nedskrivning	0	2.348	0
+Konst. tap i perioden, uten tidl. nedskrivning	0	752	0
-Periodens inngang på tidl. perioders konst.t	0	-110	0
=Periodens tapkostnad	0	204	500
	Utlån til og fordring på kredittinst	Utlån til og fordring på kunder	Garantiansvar
Endringer i individuelle nedskrivninger			
Individuell nedskrivning 1.1.	0	13.394	0
Konstaterte tap i perioden, med tidlegare nedskrivning	0	0	0
Tilbakeført tidlegare nedskrivning	0	-3.366	0
Auka individuelle nedskrivninger i perioden	0	0	0
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	0	580	500
Tilbakeføring av individuelle nedskrivning i perioden	0	0	0
Individuell nedskrivning 31.12.	0	10.608	500
Endring i gruppevise nedskrivninger			
Nedskrivning på grupper av utlån 1.1	0	14.500	0
+/- periodens nedskrivning på grupper av utlån	0	0	0
Nedskrivning på grupper av utlån 31.12	0	14.500	0

Bruk av ratingbyråer

Hjelmeland Sparebank anvender ikke ratingbyråer eller eksportkredittbyråer ved kapitalvurderingen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav:

Engasjementskategorier	Engasjements beløp før sikkerheter	Engasjements beløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Benyttede ratingbyråer	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	56.066	56.066		Ingen	0 %	0 %
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	21.093	21.093		Ingen	0 %	0 %
Offentlige foretak						
Multi laterale utviklingsbanker						
Internasjonale organisasjoner						
Institusjoner	141.790	141.790		Ingen	0 %	0 %
Foretak	217.723	214.878		Ingen	0 %	0 %
Massemarkedsengasjementer						
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	2.094.833	2.093.868		Ingen	100 %	0 %
Forfalte engasjementer	22.050	21.050		Ingen	0 %	0 %
Høyrisiko-engasjementer						
Obligasjoner med fortrinnsrett	99.730	99.730		Ingen	0 %	0 %
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating						
Andeler i verdipapirfond	49.324	49.324		Ingen	0 %	0 %
Egenkapitalposisjoner	60.317	60.317		Ingen	0 %	0 %
Øvrige engasjementer	113.066	107.268	55.146	Ingen	0 %	0 %
Sum	2.875.992	2.865.384	55.146	-		

¹ Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Ved fastsettelse av kapitalkravet benyttes pant i bolig og fritidsbolig. Ved fastsettelse av forsvarlig verdigrunnlag legges sikkerhetens markedsverdi til grunn.

Brutto engasjement med pant i bolig på kr 2.094.833 hvorav kr 1.790.586 er nedbetalingslån og kr 304.247 er rammelån.

Motpartsrisiko for derivater

Banken har inngått renteswap-avtaler for å redusere bankens eksponering ovenfor rentesvingninger i balanseposter. Avtalene er rene sikringsforretninger. Pr. 31.12.2015 har banken renteswap for fastrentelån på kr 46,95 mill. Totalt utgjør fastrentelån kr 90,4 mill

Avtalene behandles som sikringsforretninger, og verdsettes dermed regnskapsmessig etter samme prinsipper som den sikrede post.

4.2 Egenkapitalposisjoner

Aksjer, andeler og grunnfondsbevis deles i to grupper, omløpsmidler og anleggsmidler. Banken har ikke omløpsportefølje pr 31.12.2015.

Anleggspapirer, aksjer og grunnfondsbevis som er begrenset til varig eie er vurdert til anskaffelseskost. Nedskrivning blir foretatt når de virkelige verdiene er vesentlig lavere enn anskaffelseskost og verdifallet vurderes som varig. Virkelig verdi/markedsverdi av børsnoterte aksjer

defineres som børskurs pr 31.12.2015. For eiendeler som ikke omsettes i et regulert marked er den virkelige verdien fastsatt på ulike grader av skjønn.

	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst/ -tap i perioden	Urealisert gevinst/ -tap	Herav medregnet i kjernekapital ¹	Herav medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler – gevintsformål						
- børsnoterte aksjer						
- andre aksjer og andeler						
Aksjer og andeler – strategisk formål						
- børsnoterte aksjer	44.513	58.182	-			
- andre aksjer og andeler	44.513	58.182	-			

¹ "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

4.3 Renterisiko

Renterisikoen oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulik gjenstående rentebindingstid. I banken er renterisikoen knyttet til fastrente utlån, obligasjonsporteføljen og fastrente innlån.

Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen. Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater. Bankens renterisiko er å anse som moderat.

Renterisiko måles og rapporteres årlig gjennom beregning av effekten på instrumentenes virkelige av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med 1 prosentpoeng.

Netto renterisiko (alle beløp i NOK) har utviklet seg slik gjennom året:

Renterisiko pr. 01.01.2015	kr 0,3 mill
Renterisiko pr. 31.12.2015	<u>kr 0,3 mill</u>
Endring i renterisiko 2015	<u>kr 0,0 mill</u>

4.4 Likviditetsrisiko

Definisjon

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å være i stand til å innfri sine forpliktelser eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader.

Styring og kontroll

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i policy for likviditetsrisiko, som setter rammer for likviditetsrisiko gjennom rammer for netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, krav til langsiktig finansiering, størrelse på udisponerte trekkrettigheter, størrelsen på likviditetsreserver og lengden på den tidsperioden som banken skal være uavhengig av ny finansiering fra penge- og kapitalmarkedet. Policy for likviditetsrisiko vedtas av styret og revideres minst årlig. Det rapporteres til styret hver måned.

Likviditetsrisiko styres på overordnet nivå etter en rekke parametere, hvor likviditetsindikator, overlevelsesmål, netto likviditetsbehov og forfallsstruktur er blant de vesentligste.

Likviditetsindikatoren måler forholdet mellom bankens stabile finansiering og bankens illikvide eiendeler.

Banken skal hovedsakelig finansiere sin virksomhet gjennom egenkapital og innskudd fra kunder. Det søkes å oppnå en innskuddsstruktur med mange mindre innskudd da banken ikke skal gjøre seg avhengig av store enkeltinnskudd. Når det gjelder innlånskilder forøvrig legger banken vekt på diversifisering hvor så vel långivere, perioder og instrumenter inngår. Banken legger vekt på at likviditetsrisikoen skal være fra lav til moderat.

Bankens likviditet

Innskudd fra kunder er bankens viktigste fundingkilde. Innskuddsdekninger, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var pr. 31.12.2015 på 72,6 %.

Likviditetssituasjonen er god, Liquidity Coverage Ratio(LCR) var på 92%, krav pr 31.12.15 70%. På samme tid utgjorde udisponerte trekkrettigheter kr 100,0 mill. Den totale fundingen fra verdipapirmarkedet og andre banker var pr. 31.12.2015 kr 725 mill (nominelle verdier). Av dette har kr 285 mill forfall i 2016.

4.5 Markedsrisiko

Definisjon

Markedsrisikoen er risikoen for tap som skyldes endringer i renter, aksje-/verdipapirkurser og valutakurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i verdipapirer og som følge av funding aktiviteten, samt rente- og valutahandel.

Portefølje

Porteføljen av verdipapirer (ikke aksjer og aksjefond) forvaltes av Eika Kapitalforvaltning AS.

Eika Kapitalforvaltning AS									
Totalportefølje fordelt på sektor/bransje									
<i>Hjelmeland Sparebank</i>									
31. desember 2015									
Security	Quantity	Unit Cost	Total Cost	Price	Markeds Verdi	Mrk.verdi+ Pl.rente	Accrued Interest	Unrealized Gain/Loss	Pct. Assets
LIKVIDITET									
Bankinnskudd	0	?	1 149 731,55	?	1 149 731,55	1 149 731,55	0,00	0,00	0,59
Div. inntekter/kostnader	0	?	-31 559,12	?	-31 559,12	-31 559,12	0,00	0,00	-0,02
	0		1 118 172,43		1 118 172,43	1 118 172,43	0,00	0,00	0,58
RENTEPAPIRER									
Fondsobligasjoner	3 000 000	100,00	3 000 000,00	99,41	2 982 252,30	2 998 331,47	16 079,17	-17 747,70	1,55
Forretningsbanker	5 000 000	100,00	5 000 000,00	98,19	4 909 708,00	4 912 344,11	2 636,11	-90 292,00	2,54
Fylkeskommuner/Fylkesk. garant	8 000 000	100,02	8 001 752,00	100,02	8 001 804,80	8 009 307,27	7 502,47	52,80	4,14
Industri	46 716	99,75	46 599,21	5,50	2 569,38	2 569,38	0,00	-44 029,83	0,00
Kommuner/Kommunal garanti	7 000 000	100,55	7 038 710,00	100,01	7 000 452,20	7 014 539,70	14 087,50	-38 257,80	3,62
Kraftselskap 100% vekret	10 000 000	100,12	10 012 000,00	99,55	9 954 970,00	9 975 370,00	20 400,00	-57 030,00	5,15
Obligasjoner med fortrinnsrett	100 000 000	99,78	100 530 920,00	99,70	99 631 774,30	99 739 175,41	107 401,11	-899 145,70	51,52
Sparebanker	60 000 000	99,97	60 172 870,00	100,21	59 665 824,20	59 820 692,26	154 868,06	-507 045,80	30,90
	193 046 716		193 802 851,21		192 149 355,18	192 472 329,59	322 974,41	-1 653 496,03	99,42
TOTAL PORTFOLIO	193 046 716		194 921 023,64		193 267 527,61	193 590 502,02	322 974,41	-1 653 496,03	100,00

Styring og kontroll

Markeds risiko styres og overvåkes med bakgrunn i rammer vedtatt av styret gjennom bankens policy for markedsrisiko og ihht gjeldende forskrifter. Policy for markedsrisiko gjennomgås og revideres årlig av styret. Det rapporteres månedlig til styret i forhold til rammene i policy.

I banken er markedsrisikoen i prinsippet begrenset med bakgrunn i:

- Få verdipapirer med høy durasjon
- Banken har løpende sikring av renterisikoen gjennom swap avtaler. Bankens restrisiko vurderes som moderat.
- Bankens eksponering i egenkapitalmarkedet utover eierinteresse i Eika Gruppen er ubetydelig.
- Bankens transaksjoner i utenlandsk valuta er ubetydelig.

4.6 Operasjonell risiko

Definisjon

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Styring og kontroll

Styring og kontroll av operasjonell risiko omfatter:

- Overordnet risikostyring og kontroll
- Operativ styring og kontroll
- Intern kontroll
- Ekstern revisors kontroll

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del bankens arbeid ihht forskrift for risikostyring og internkontroll. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll av operasjonell risiko er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer. Policy for operasjonell risiko revideres årlig av styret. Det rapporteres kvartalsvis til styret med kvantifisering av de ulike operasjonelle risikoer.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko og således også kvaliteten i bankens drift, ligger hos den enkelte linjeleder. Linjelederne avgir årlig en bekreftelse av internkontrollen der det rapporteres oppover i organisasjonen om statusen på internkontrollen innenfor den enkelte organisatoriske enhet. Bekreftelsen danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder.

I tillegg foretas en løpende gjennomgåelse av anbefalinger fra ekstern revisor som grunnlag for implementering av forbedringstiltak på reviderte områder.

4.7 Forretnings-, omdømme- og strategisk risiko

Definisjon

Banken er eksponert mot følgende vesentlige risikoer i tillegg til de som er gjennomgått i det overstående.

Forretningsrisiko:

Denne risikoen defineres som uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeferd.

Omdømmerisiko:

Omdømmerisiko er risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang som følge av sviktende tillit og omdømme i markedet.

Strategisk risiko:

Banken definerer denne risikoen som risikoen for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

Gjennomført analyse om kundetilfredshet og positive tilbakemeldinger fra kundene gir trygghet for at banken evner å betjene på et tilfredsstillende servicenivå.

5. STANDARDISERTE SKJEMA FOR OFFENTLIGE OPPLYSNINGER OM ANSVARLIG KAPITAL

Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter			
1	Utsteder	Hjelmeland Sparebank	Hjelmeland Sparebank
2	Entydig identifikasjonskode (f.eks. CUSIP, ISIN eller Bloombergs identifikasjonskode for rettede emisjoner)	NO0010492622	NO0010713787
3	Gjeldende lovgivning for instrumentet,	N/A	Forskrift om beregn av ansvarlig kapital for finansinst.m.v. av 1.juni 1990 nr 435§ 3a.
Behandling etter kapitalregelverket			
4	Regler som gjelder i overgangsperioden	Rein kjernekapital	Annen godkjent kjernekapital
5	Regler som gjelder etter overgangsperioden	Rein kjernekapital	Annen godkjent kjernekapital
6	Medregning på selskaps- eller (del)konsolidert nivå, selskaps- og (del)konsolidert nivå	Selskapsnivå	Selskapsnivå
7	Instrumenttype (typer skal spesifiseres for hver jurisdiksjon)	Ordinær egenkapitalbevis-kapital	Fondsobligasjons-kapital
8	Beløp som inngår i ansvarlig kapital (i millioner NOK fra seneste rapporteringsdato)	104	50
9	Instrumentets nominelle verdi	105	50
9a	Emisjonskurs	110	100
9b	Innløsningskurs		100
10	Regnskapsmessig klassifisering	Eigenkapital	Gjeld-amort.kost
11	Opprinnelig utstedelsesdato	Jan. 2009	27.06.2014
12	Evigvarende eller tidsbegrenset	Evigvarende	Evigvarende
13	Opprinnelig forfallsdato	ingen forfallsdato	ingen forfallsdato
14	Innløsningsrett for utsteder forutsatt samtykke fra Finanstilsynet	N/A	ja
15	Dato for innløsningsrett, eventuell betinget innløsningsrett og innløsningsbeløp	N/A	27.06.2019 ord.og reg. call 50 mill
16	Datoer for eventuell etterfølgende innløsningsrett	N/A	Rentebetalings-dato hver 3.mnd.
Renter/utbytte			
17	Fast eller flytende rente/utbytte	Flytende	Flytende
18	Rentesats og eventuell tilknyttet referanserente	N/A	3 M NIBOR +3,80 prosentpoeng p.a.

19	Vilkår om at det ikke kan betales utbytte hvis det ikke er betalt rente på instrumentet («dividend stopper»)	N/A	Nei
20a	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til tidspunkt)	Full fleksibilitet	Delvis fleksibilitet
20b	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til beløp)	Full fleksibilitet	Delvis fleksibilitet
21	Vilkår om renteøkning eller annet incitament til innfrielse	N/A	Nei
22	Ikke-kumulativ eller kumulativ	N/A	Nei
Konvertering/nedskrivning			
23	Konvertibel eller ikke konvertibel	N/A	Ja
24	Hvis konvertibel, nivå(er) som utløser konvertering		Obligasjonene kan konverteres til annen type gjeldende kjernekapital dersom finansilsynet eller annen kompetent offentlig myndighet instruerer til slik konvertering ihht enhver gjeldene lovverk, herunder alvorlige former for soliditetssvikt hvor myndighetene vurderer konvertering som nødvendig for å unngå avvikling.
25	Hvis konvertibel, hel eller delvis		
26	Hvis konvertibel, konverteringskurs		
27	Hvis konvertibel, pliktig eller valgfri		pliktig
28	Hvis konvertibel, oppgi instrumenttypen det konverteres til		annen type godkjent kjernekapital
29	Hvis konvertibel, oppgi utsteder av instrumentene det konverteres til		
30	Vilkår om nedskrivning	N/A	ja
31	Hvis nedskrivning, nivå som utløser nedskrivning		Obligasjonene kan nedskrives til annen type gjeldende kjernekapital dersom finansilsynet eller annen kompetent offentlig myndighet instruerer til slik konvertering ihht enhver gjeldene lovverk, herunder alvorlige former for soliditetssvikt hvor myndighetene vurderer konvertering som nødvendig for å unngå avvikling.
32	Hvis nedskrivning, hel eller delvis		
33	Hvis nedskrivning, med endelig virkning eller midlertidig		midlertidig
34	Hvis midlertidig nedskrivning, beskrivelse av oppskrivningsmekanismen		Etter nedskrivning av obligasjonen kan utsteder skrive opp obligasjonen og betale obligasjonsrenter ihht de til enhver tid gjeldende regler for slik oppskrivning og rentebetaling
35	Prioritetsrekkefølge ved avvikling (oppgi instrumenttypen som har nærmeste bedre prioritet)	Fonds-obligasjonar (E og F)	ansvarlig lånekapital (g)
36	Vilkår som gjør at instrumentet ikke kan medregnes etter overgangsperioden	nei	nei
37	Hvis ja, spesifiser hvilke vilkår som ikke oppfyller nye krav		

		(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangs- regler
Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital				
1	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	112.895	26 (1), 27, 28 og 29	
	herav: instrumenttype 1			
	herav: instrumenttype 2			
	herav: instrumenttype 3			
2	Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	146.811	26 (1) (c)	
3	Akkumulerte andre inntekter og kostnader og andre fond o.l.	-	26 (1) (d) og (e)	
3a	Avsetning for generell bankrisiko	-	26 (1) (f)	
4	Rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	-		
	Statlige innskudd av ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser			
5	Minoritetsinteresser		84	
5a	Revidert delårsoverskudd fratrukket påregnelig skatt mv. og utbytte	6.747	26 (2)	
6	Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	266.453	Sum rad 1 t.o.m. 5a	

Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer				
7	Verdijusteringer som følge av kravene om	-	34 og 105	
8	Immaterielle eiendeler redusert med utsatt skatt (negativt beløp)	-	36 (1) (b) og 37	
9	Tomt felt i EØS			
10	Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	-	36 (1) (c) og 38	
11	Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring	-	33 (1) (a)	
12	Positive verdier av justert forventet tap etter kapitalkravforskriften § 15-7 (tas inn som negativt beløp)	-	36 (1) (d), 40 og 159	
13	Økning i egenkapitalen knyttet til fremtidig inntekt grunnet verdipapiriserte eiendeler (negativt beløp)	-	32 (1)	
14	Gevinster eller tap på gjeld målt til virkelig verdi som skyldes endringer i egen kredittverdighet		33 (1) (b) og (c)	
15	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (negativt beløp)		36 (1) (e) og 41	
16	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egne rene kjernekapitalinstrumenter (negativt beløp)	-4.357	36 (1) (f) og 42	
17	Beholdning av ren kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	-	36 (1) (g) og 44	
18	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-9.217	36 (1) (h), 43, 45, 46, 49 (2), 79, 469 (1) (a), 472 (10) og 478 (1)	

19	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har vesentlige investeringer som samlet overstiger grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-	36 (1) (i), 43, 45, 47, 48 (1) (b), 49 (1) til (3) og 79	
20	Tomt felt i EØS			
20a	Poster som alternativt kan få 1250 % risikovekt (negativt beløp),	-	36 (1) (k)	
20b	herav: kvalifiserte eiendeler i selskap utenfor finansiell sektor (negativt beløp)		36 (1) (k) (i) og 89 til 91	
20c	herav: verdipapiriseringsposisjoner (negativt beløp)	-	36 (1) (k) (ii), 243 (1) (b), 244 (1) (b) og 258	
20d	herav: motpartsrisiko for transaksjoner som ikke er avsluttet (negativt beløp)	-	36 (1) (k) (iii) og 379 (3)	
21	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller og som overstiger unntaksgrensen på 10 %, redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	-	36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)	
22	Beløp som overstiger unntaksgrensen på 17,65 % (negativt beløp)	-	48 (1)	
23	herav: direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering (negativt beløp)	-	36 (1) (i) og 48 (1) (b)	
24	Tomt felt i EØS			
25	herav: utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller (negativt beløp)	-	36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)	
25a	Akkumulert underskudd i inneværende regnskapsår (negativt beløp)	-	36 (1) (a)	
25b	Påregnelig skatt relatert til rene kjernekapitalposter (negativt beløp)	-	36 (1) (l)	
26	Justeringer i ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser	-	Sum 26a og 26b	
26a	Overgangsbestemmelser for regulatoriske filtre relaterte til urealiserte gevinster og tap			
	herav: filter for urealisert tap 1			
	herav: filter for urealisert tap 2			
	herav: filter for urealisert gevinst 1 (negativt beløp)		468	
	herav: filter for urealisert gevinst 2 (negativt beløp)		468	
26b	Beløp som skal trekkes fra eller legges til ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag			
	herav: ...			
27	Overskytende fradrag i annen godkjent kjernekapital (negativt beløp)		36 (1) (j)	
28	Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	13.574	Sum rad 7 t.o.m. 20a, 21, 22, 25a, 25b, 26 og 27	
29	Ren kjernekapital	252.879	Rad 6 pluss rad 28 hvis beløpet i rad 28 er negativt, ellers minus	

Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter				
30	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	50.000	51 og 52	
31	herav: klassifisert som egenkapital etter gjeldende regnskapsstandard			
32	herav: klassifisert som gjeld etter gjeldende regnskapsstandard	50.000		
33	Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		486 (3) og (5)	18000
	Statlige innskudd av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser			
34	Fondsobligasjonskapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital	-	85 og 86	
35	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
36	Annen godkjent kjernekapital før regulatoriske justeringer	50.000	Sum rad 30, 33 og 34	
Annen godkjent kjernekapital: Regulatoriske justeringer				
37	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen fondsobligasjonskapital (negativt beløp)	-	52 (1) (b), 56 (a) og 57	
38	Beholdning av annen godkjent kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	-	56 (b) og 58	
39	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	- 19.719	56 (c), 59, 60 og 79	
40	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		56 (d), 59 og 79	
41	Justeringer i annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser	-	Sum rad 41a, 41b og 41c	
41a	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		469 (1) (b) og 472 (10) (a)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
41b	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for tilleggskapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)			
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
41c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag			
	herav: filter for urealisert tap			
	herav: filter for urealisert gevinst (negativt beløp)			
	herav: ...			
42	Overskytende fradrag i tilleggskapital (negativt beløp)	-	56 (e)	
43	Sum regulatoriske justeringer i annen godkjent kjernekapital	- 19.719	Sum rad 37 t.o.m. 41 og rad 42	

44	Annen godkjent kjernekapital	30.281	Rad 36 pluss rad 43. Gir fradrag fordi beløpet i rad 43 er negativt	
45	Kjernekapital	283.160	Sum rad 29 og rad 44	
Tilleggskapital: instrumenter og avsetninger				
46	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	-	62 og 63	
47	Tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser	-	486 (4) og (5)	
	Statlige innskudd av tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser			
48	Ansvarlig lånekapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i tilleggskapitalen		87 og 88	
49	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
50	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62 (c) og (d)	
51	Tilleggskapital før regulatoriske justeringer	-	Sum rad 46 t.o.m. 48 og rad 50	
Tilleggskapital: Regulatoriske justeringer				
52	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen ansvarlig lånekapital (negativt beløp)	-	63 (b) (i), 66 (a) og 67	
53	Beholdning av tilleggskapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	-	66 (b) og 68	
54	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-	66 (c), 69, 70 og 79	
54a	herav: nye beholdninger som ikke omfattes av overgangsbestemmelser			
54b	herav: beholdninger fra før 1. januar 2013 omfattet av overgangsbestemmelser			
55	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-	66 (d), 69 og 79	
56	Justeringer i tilleggskapital som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		Sum rad 56a, 56b og 56c	
56a	Frdrag som skal gjøres i tilleggskapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		469 (1) (b) og 472 (10) (a)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
56b	Frdrag som skal gjøres i tilleggskapital, i stedet for annen godkjent kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)			
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
56c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til tilleggskapitalen som følge av overgangsbestemmelser for filtre og andre fradrag		468	

	herav: filter for urealisert tap			
	herav: filter for urealisert gevinst		468	
	herav:...			
57	Sum regulatoriske justeringer i tilleggskapital	-	Sum rad 52 t.o.m. 54, rad 55 og 56	
58	Tilleggskapital	-	Rad 51 pluss rad 57 hvis beløpet i rad 57 er negativt, ellers minus	
59	Ansvarlig kapital	283.160	Sum rad 45 og rad 58	
59a	Økning i beregningsgrunnlaget som følge av overgangsbestemmelser		472 (10) (b)	
	herav: beløp som ikke er trukket fra ren kjernekapital		469 (1) (b)	
	herav: beløp som ikke er trukket fra annen godkjent kjernekapital			
	herav: beløp som ikke er trukket fra tilleggskapital			
60	Beregningsgrunnlag	1.398.415		
Kapitaldekning og buffere				
61	Ren kjernekapitaldekning	18,08 %	92 (2) (a)	
62	Kjernekapitaldekning	20,25 %	92 (2) (b)	
63	Kapitaldekning	20,25 %	92 (2) (c)	
64	Kombinert bufferkrav som prosent av beregningsgrunnlaget	10,00 %	CRD 128, 129, 130, 131 og 133	
65	herav: bevaringsbuffer	2,50		
66	herav: motsyklisk buffer			
67	herav: systemrisikobuffer	3,00		
67a	herav: buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII-buffer)		CRD 131	
68	Ren kjernekapital tilgjengelig for oppfyllelse av bufferkrav	13,50 %	CRD 128	
69	Ikke relevant etter EØS-regler			
70	Ikke relevant etter EØS-regler			
71	Ikke relevant etter EØS-regler			
Kapitaldekning og buffere				
72	Beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en ikke vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (h), 45, 46, 472 (10), 56 (c), 59, 60, 66 (c), 69 og 70	
73	Beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (i), 45 og 48	
74	Tomt felt i EØS			
75	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes, som er under grensen på 10 %.		36 (1) (c), 38 og 48	

Grenser for medregning av avsetninger i tilleggskapitalen				
76	Generelle kredittrisikoreserver	-	62	
77	Grense for medregning av generelle kredittrisikoreserver i tilleggskapitalen		62	
78	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62	
79	Grense for medregning i tilleggskapitalen av overskytende regnskapsmessige nedskrivninger		62	
Kapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser				
80	Grense for medregning av rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		484 (3) og 486 (2) og (5)	
81	Overskytende ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser	-	484 (3) og 486 (2) og (5)	
82	Grense for medregning av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)	
83	Overskytende fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)	
84	Grense for medregning av ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)	
85	Overskytende ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)	